

Notiser

Den framstående norske filosofen Dagfinn Føllesdal har nyligen utgivit en bok med titeln *Referential Opacity and Modal Logic*, Routledge 2004. Den innehåller Føllesdals doktorsavhandling vid Harvard från april 1961 plus vissa förbättringar som tillfogades i en stencilerad version från 1963. Dessutom inleds boken med en nyskriven och mycket läsvärd inledning som kort beskriver avhandlingens viktigaste teser och deras historiska kontext. Føllesdals avhandling innehöll den första framställningen av vad som sedan kommit att kallas "Den Nya Referensteorin". Den föregrep idéer som cirka tio år senare framfördes av filosofer som Peter Geach, Keith Donellan och Saul Kripke. De viktigaste av dessa idéer är (1) att namn och andra genuint singulara termer har en speciell sorts semantik, såtillvida som de – till skillnad från andra språkliga uttryck – har samma referens i alla möjliga världar, (2) att alla sanna identitetspåståenden är nödvändigt sanna, och (3) att så kallad "Aristotelisk" essentialism – dvs. tesen att föremål, oberoende av hur de beskrivs, har vissa av sina egenskaper med nödvändighet – är något som måste accepteras, inte bara i vanliga modala kontexter, utan även i andra intensionala kontexter där begrepp som kunskap, övertygelse, förpliktelse, kausalitet och sannolikhet är centrala.

Marcel Quarfood har doktorerat i teoretisk filosofi i Stockholm med avhandlingen *Transcendental Idealism and the Organism – Essays on Kant*, Almquist & Wiksell International 2004.

Finansfamiljen Wallenbergs valspråk påstås vara "Att verka utan att synas". Det är egendomligt att de lägger sådan vikt just vid synsinnets. Vore det inte lika illa om de hördes för mycket eller gjorde ont eller luktade konstigt? (För några decennier sedan hojtades det ibland på gatorna om "stanken från Enskilda banken".) Valspråket borde kanske ändras till "Att verka utan att verka verka".

Lars Bergström, som är redaktör för denna tidskrift, har utgivit en essäsamling med titeln *Döden, livet och verkligheten*, Thales 2004. De ämnen som avhandlas är följande: Döden, Framtidens oundviklighet, Handlingsfrihet, Livets mening, Verklighetens natur, Förnuftiga tankar, Andras upplevelser, Evigt liv, Människovärde, Absolut sanning, Animalisk kost, Tankens kraft, Jagets karaktär, Möjliga världar, Varats obegriplighet.

Empiriska undersökningar har visat att vi ofta har felaktiga föreställningar om våra egna egenskaper, t.ex. så att vi tror att vi är vackrare, duktigare eller intelligentare än vi är. Det har emellertid visat sig att deprimerade personer tenderar att ha en mer realistisk bild av sig själva än vad icke-deprimerade personer har. En filosof vid namn Alfred Mele påstår att fenomenet brukar kallas "depressiv realism". Man kan undra om realismen orsakas av depressionen eller tvärtom. Bör den som vill känna sig själv bättre försöka bli deprimerad för att lättare uppnå sitt mål? Eller bör man undvika att lära känna sig själv för att därigenom slippa bli deprimerad?

Lord Palmerston, premiärminister i England i mitten av artonhundratalet, sa vid ett tillfälle till sin läkare: "Dö, min bäste doktor? Det är det sista jag tänker göra." Detta var tydligen också hans sista ord (i svensk översättning). Det var rätt fyndigt sagt. Men var det också sant? Det är inte så säkert. Om han i stället hade sagt "Dö, min bäste doktor? Det är det sista jag ska göra", så skulle det nog ha varit sant. Hade det också varit analytiskt sant?

Medarbetare i detta nummer av *Filosofisk tidskrift*: Marie Demker är professor i statsvetenskap i Göteborg, Lars Bergström är redaktör för denna tidskrift, Jan Österberg är docent i praktisk filosofi i Uppsala, Thorsten Johansson är fil.dr och forskare i teoretisk filosofi i Uppsala, Gunnar Björns-son är fil.dr och forskare i praktisk filosofi i Stockholm och Dag Egonsson är docent i praktisk filosofi i Lund.